

Recenzije.

Gahs dr. Aleksandar: Historijski razvoj porodice. Izdano u nakladi knjižare »Napredak«, Zagreb 1932., 8°, str. 21.

Ova je brošura nastala povodom predavanja dr. G. pod naslovom: »Marksizam i historijski razvoj porodice«, što ga je u priredbi Velikog Križarskog Bratstva održao proljetos u Jeronimskoj dvorani. Ima 3 dijela: I. Evolucionističko-marksistička teorija, II. Putevi sovjetske etnologije, III. Kritika evolucionističko-marksističke teorije. Prvi i treći dio su u glavnom bili izneseni u prikazu, štampanom u »Bogoslovskoj Smotri« god. 1926., str. 107.—118. pod naslovom: Kakav je brak bio u početku?, dok je drugi dio posve nov.

Obzirom na činjenicu, da se stare evolucionističke teorije o podrijetlu i razvoju porodice još uvijek podgrijavaju i publici daju kao rezultat naučnog rada, dobro je učinio dr. G., da je ovaj kratki prikaz dao posebno oštampati. Iz njega će svatko moći razabrati, da je brak u prvim počecima, do kojih znanost siže, bio baš onakav, kakav je po svojoj prirodi i za kakav se zalaže kršćanski naš nazor na svijet i život. Socijalistički, dakle materijalistički socijolozi, mogu da govore samo u ime svoga apriornog stava. Ali ne mogu i ne smiju da govore u ime nauke, koja je za njih i onako samo vrijedna u toliko, u koliko je sredstvo za socijalističku ili komunističku propagandu. To je i u ovom prikazu vrlo dobro dokumentovano izjavama savremenih ruskih etnologa. Etnolog, ako drži nešto do svoje struke, ne će i ne može govoriti ni pisati onako, kako govore i pišu organizirani članovi »partije« ili plaćeni propagandisti.

Ovo pitanje porodice nema samo interesa za etnologa, nego u današnji dan prvenstveno za socijologa. Ali mu etnologija daje u borbi protiv marksističkih i materijalističkih tendencija jako oružje, kad ne da sumnjati o monogamiji primitivnog čovjeka. Svakomu će dakle dobro doći dokumentovani izvodi dr. Gahsa, tkogod bude htio braniti porodicu i poraditi, da se ona sačuva od propasti u interesu narodnom i državnom.

A. Ž.

Butorac Pavao: Kršćansko jedinstvo. Sarajevo 1931. Preštampano iz Vrhbosne, 16°, str. 215.

Kršćansko jedinstvo znači autoru »sklad razuma i vjere, ravnotežu naše misli. Znači sklad među zajednicama, narodima, državama na podlozi božje istine, na osnovci pravde i ljubavi. Znači sklad između društva i višega reda« (str. 24.). Odmah prosljeđuje i veli: »Da se ovaj dvostruki sklad održi, postoji crkva«. Kako dvostruki? Prvi je: sklad razuma i

vjere, drugi: među narodima, državama i t. d., treći: između društva i višega reda. Pojam »višega reda« ne bi bilo suvišno odmah ovdje objasniti. Malo kasnije se vidi, da je viši red isto što i »duh opće crkve«. Ostala bi prema gornjem navodu na svaki način tri sklada.

Na mjestu je promatranje kršč. jedinstva misli (II. dio) i jedinstva djela (III. dio) u životu i razvoju Crkve. I sad pisac razgleda komponente toga života: njegov uspon, zapreke, borbe, krive nauke; kulminaciju, oslabljenje, slom; reformaciju, ponovne napore; zagleda u budućnost, ukazuje na uslove za kršč. jedinstvo, unitaristički pokret najnovijega doba, da završi upirući na Crkvu, stup i zalog istine, kako je nazva sv. Pavao. Čitavo se njegovo promatranje izvija pod jednom dominantnom misli: stat crux, dum volvitur orbis. To je ispravno, a ispravni su i pogledi, što ih je nanizao. O onima za budućnost (str. 181.) dakako, da bi se dalo razgovarati. Koliko Gallia i Germania docent, da »progon Crkve nije više suvremen«, toliko Russia i Hispania govore protivno. Razumljivo je, da će u crtanjima takovih slika biti uvijek raznolikosti shvaćanja.

Za vjernika će biti autorov živi i uvjerljivi način prikazivanja jednim jakim poticajem, da još jače uzvjeruje i još više uzljubi Crkvu katoličku, koja mu je svijetli stup u tmni savremenih zabluda. A bio bi i za skeptika, kad bi pored svijetlih stranica iz povijesti naše Crkve bile taknute i one, koji njih zbunjuju i otuduju. Svjetlo i sjena.

Čitavu radnju g. Butorca proveiava jedan vedar optimizam. Treba je u što većem broju dati u ruke omladini, da se oduševi i ustraje u zanosu za sv. Crkvu.

A. Ž.

Joannes G.: La vie de l'au-delà dans la vision béatifique, troisieme mille, Paris VI., Pierre Téqui, libraire-éditeur, 1932. 8°, str. 176.

Pitanja, koja vrijedna autorica raspravlja u ovoj svojoj knjizi, jesu pitanja u teologiji najteža: metafizička narav posvetne milosti, princip djelovanja milosti, narav blaženog gledanja, sama blaženost izabranih duša u prekogrobnom životu, njihovo veselje bitno i akcidentalno i sl. Ona ne raspravlja o njima u cilju, da unapredi ili pridonese nešto teološkoj znanosti, nego da ovaj teški materijal učini pristupačnim i onima, koji niti imaju vremena niti mogućnosti, da zagledaju u sv. Tomu Akvinca i druga teška teološka djela. U izvodima slijedi autorica P. Terriena: La grâce et la gloire, Tanquereya: Précis de théologie ascétique et mystique i Sertilangesov prevod Summae sv. Tome. Njezino nastojanje zaslužuje u svakom pogledu priznanje, koje joj je pariški kardinal Dubois izrazio u predgovoru.

Knjiga je vrijedna svake preporuke.

A. Ž.

Laub Alfred: Seelenabgründe, Fehlentwicklung und Heilbehandlung des Charakters in Erziehung und Selbsterziehung. Freiburg i. B. 1932., 8° (VIII + 192), Herder, M. 3.60.

Alfred Laub je autor knjige »Nervenkraft durch Gottesgeist«, koja je izašla pred par godina i već je štampana u 5. izdanju. Obradivala je gotovo isti predmet kao i ova, koja će se publici tkoder svidejti ne samo radi sadržaja koji donosi, nego radi načina obradbe kako ga donosi. Uz naučnu egzaktnost pitanja, autor ga ilustrira primjerima iz svoje životne